

EDİTÖR

Doç. Dr. Şefika TOPALAK

**SANAT
ETKİNLİKLERİ
YÖNETİMİ**

Alanında Araştırmalar ve Değerlendirmeler

**ARALIK
2024**

İmtiyaz Sahibi / Yaşar Hız
Yayına Hazırlayan / Gece Kitaplığı
Birinci Basım / Aralık 2024 - Ankara
ISBN / 978-625-430-675-4

© copyright

2024, Bu kitabın tüm yayın hakları Gece Kitaplığı'na aittir.
Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz, izin almadan hiçbir
yolla çoğaltılamaz.

Gece Kitaplığı

Kızılay Mah. Fevzi Çakmak 1. Sokak
Ümit Apt No: 22/A Çankaya/ANKARA
0312 384 80 40
www.gecekitapligi.com / gecekitapligi@gmail.com

Baskı & Cilt

Bizim Büro
Sertifika No: 42488

**SANAT ETKİNLİKLERİ YÖNETİMİ
ALANINDA ARAŞTIRMALAR VE
DEĞERLENDİRMELER**

EDİTÖR

Doç. Dr. Şefika TOPALAK

gece
kitaplığı

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

OKUL ÖNCESİ ÇOCUK GELİŞİMİNDE OYUN VE YARATICILIK

Saadet Nihal COŞKUN 7

BÖLÜM 2

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLUK DÖNEMİ EĞİTİMİNDE UYGULANAN SANAT ETKİNLİKLERİNDEN YOĞURMA MADDELERİ

Saadet Nihal COŞKUN 25

”

BÖLÜM 1

OKUL ÖNCESİ ÇOCUK GELİŞİMİNDE OYUN VE YARATICILIK

Saadet Nihal COŞKUN¹

¹ Öğr.Gör.Aydın Adnan Menderes Üniv.Aydın MYO coskunn@adu.edu.tr ORCID ID: 0000-0001-6237-3804

Resim 1:Çocuk ve Oyun (www.turgutlutivi.com E.T: 07.05.2024)

ÇOCUK, 18 yaşına gelmemiş birey olarak tanımlanır ve gelişim süreci Bebeklik, İlk Çocukluk, İkinci Çocukluk ve Ergenlik olmak üzere 4 döneme ayrılır. Bu dönemlerin her biri, çocuğun fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişiminde önemli bir rol oynar (www.cadempsikoloji.com.tr, 23.04.2022).

- **Bebeklik Dönemi (0-2 Yaş)**

Bebeklik dönemi, çocuğun hızlı bir şekilde büyüdüğü ve geliştiği ilk yıllardır. Bu dönemde çocuk, kas ve kemik gelişimini tamamlayarak hareket etmeyi öğrenir ve çevresini keşfetmeye başlar. Zihinsel gelişim de hızlıdır; duyarlarını kullanarak etrafındaki dünyayı algılar ve hafızasına kaydeder. Bebek, annesine bağlıdır ve genellikle anne sütüyle beslenir. Bir yaşında diş çıkarmaya başladığında katı yiyeceklere geçiş yapar (www.cadempsikoloji.com.tr, 23.04.2022).

- **İlk Çocukluk Dönemi (3-6 Yaş)**

Bu dönemde çocuk, çevresini daha fazla keşfetmeye ve temel beceriler kazanmaya başlar. Fiziksel gelişim yavaşlarsa da motor becerileri hızla ilerler. Çocuk, toplumsal kurallar ve cinsiyet rollerine uyum sağlamaya başlar. Hayali oyunlar ve grup aktiviteleri önem kazanır, vicdan ve ahlaki düşünceler bu dönemde şekillenmeye başlar. Okul öncesi eğitim, sosyal

becerilerin gelişmesi açısından kritik bir rol oynar (www.cadempsikoloji.com.tr, 23.04.2022).

- **İkinci Çocukluk Dönemi (7-11 Yaş)**

İlkokul yıllarında, çocuk aileden daha bağımsız hale gelir ve dış dünyaya uyum sağlamak için daha fazla beceri kazanır. Bu dönemde mantıklı düşünme, hafıza, dil becerileri ve genel bilişsel yetenekler gelişir. Çocuk, karmaşık sorunları çözmeye yönelik yeteneklerini artırırken, fiziksel büyüme biraz yavaşlar. Ancak, spor ve diğer fiziksel aktivitelerle güç ve koordinasyon kazanır (www.cadempsikoloji.com.tr, 23.04.2022).

- **Ergenlik Dönemi (12-18 Yaş)**

Ergenlik, fiziksel değişimlerin hızla gerçekleştiği ve cinsel olgunlaşmanın başladığı bir dönemdir. Bu süreçte birey, kimlik arayışı içinde olur ve soyut düşünme yeteneği gelişir. Akran ilişkileri ve sosyal etkileşimler, gençlerin duygusal gelişimi üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Ergenlik, ideolojik düşüncelerin yoğunlaştığı ve değer sistemlerinin şekillendiği bir dönemdir. Bu dönemde, gençler içsel çatışmalar ve çevresel zorluklarla karşılaşabilirler. Yetişkinlerin anlayışlı ve destekleyici tutumu, ergenin bu süreçte sağlıklı bir şekilde gelişmesine yardımcı olur (www.cadempsikoloji.com.tr, 23.04.2022).

OYUN KAVRAMI

Oyunun tanımlarını gözden geçirdiğimizde, oyunun farklı özelliklerini vurgulayan birkaç tanım vardır: Caillois'e göre: "Oyun; özgürce kabul edilen ancak bağlayıcı, belirli bir alanda sürdürülen ve gerçek hayattan farklı olduğu algısı ile gerilim ve haz duygularını içeren, gönüllü bir eylem veya aktivitedir". Piaget, oyunu bir "asimilasyon işlevi" olarak tanımlar. Oyun kavramını, çocuğun bilgi ve deneyimlerini birleştirdiği bir olgu olarak ele alır ve oyunu olgunlaşma ve bilişsel gelişimin kaynağı olarak sunar. Oyun, çocuğun bilgi ve deneyimlerini birleştirdiği, yöntemlerin ve tarihsel gelişimlerin kaynağı olarak karşımıza çıkmaktadır. Vygotsky, oyunun soyut düşünmeyi geliştirdiğini ve amacının "düşünceyi yönetme becerisinin kazanılması" olduğunu belirtirken, Erikson oyunu insanların potansiyellerini keşfetmelerini sağlayan bir etkinlik olarak ele alır. Freud ise oyunun, insanların bilinçaltını yansıttığını, duygusal çalkantılarını ayırmalarına yardımcı olduğunu ve bir terapi aracı olduğunu savunmuştur. Oyun, çocuklar için ruh sağlığı destek aracı olarak önem taşır. Bugün dünyanın birçok yerinde, çocukların ruh sağlığı ihtiyaçlarını oyun terapisi yoluyla

ele almaya artan bir ilgi vardır (Kırman. A, 2019;8-11).

Oyun, insanın yaşamının birçok aşamasında, özellikle yaşamın ilk yıllarında var olan bir etkinlik olsa da, çocuğun içinde yaşadığı dünyayı deneyimlemesi için en uygun “dil” olarak kabul edilir (Göktepe. S.N,2015;14). Çocuk oyunları içerik, yaş ve sosyo-ekonomik koşullara bağlı olarak farklı özelliklere sahiptir. Araştırmacılar oyunları bu özelliklere göre sınıflandırmışlardır. Piaget'e göre oyun geliştirme ile zihin gelişimi arasında bir ilişki vardır. Piaget, oyunu üç temel aşamada incelemiştir (Kaçar. S,2016;6-8).

a) Alıştırma Oyunları

Duyusal motor aşamasında karşılaşılır. Oynak davranışlar, bu aşamada motor aktivitelerin ve zevklerin tekrarını içerir. Alıştırma oyunları gerçek veya işlevsel oyunlar olarak tanımlanır. Bu oyun evresi yaşamın ilk iki yılında baskındır. Oyun önce bedenini, sonra da dış dünyayı keşif niteliğindedir. Refleksler ve taklitler çok önemlidir. İlk bir ay refleks aşaması dönemidir (www.anabilgi.anadolu.edu.tr E.T:20.04.2024).

b) Simgesel (Sembolik) Oyunlar

Okul öncesi yıllarda en temel oyun şeklidir. 2-7 yaşları arasında oyun-daki taklit davranışları çeşitli şekillerde ortaya çıkar. Çocuk, eylemleriyle kendi gerçekliğini hayata geçirir. Bunun en bariz örneği -mı gibi oynanan oyunlardır. Dil tam olarak gelişmediğinden çocuklar düşüncelerini sembolik oyunlarla ifade ederler. Ayrıca bu oyun türünde zihinsel semboller ve uygulamalar tekrar yoluyla özümser. Piaget'e göre sembolik oyun, çocukların bilişsel gelişimlerinin önemli bir göstergesidir. Çocukların soyut düşünme yeteneklerini ve problem çözme becerilerini geliştirmesinin yanı sıra, hayal gücü ve yaratıcılıklarını da teşvik eder. Sembolik oyun, çocukların dünyayı daha karmaşık bir şekilde anlamalarını sağlarken, iletişim becerilerinin gelişimine de katkıda bulunur. Bu evre, çocukların bilişsel ve sosyal gelişimlerinde önemli bir dönüm noktası olarak kabul edilir (

c) Kurallı Oyunlar

Kurallı oyunlar, genellikle 7-8 yaşından itibaren ortaya çıkar. Bu oyunların temel amacı, çocukların organize bir şekilde belirli bir sonuca ulaşmasıdır. Oyundaki roller daha gerçekçi ve kapsamlıdır. Yaş ilerledikçe eğitim ve sembolik oyunlar azalırken, kurallı oyunlar daha baskın hale gelir. Bu değişim, çocuğun sosyal ilişkilerindeki ve sosyalleşme sürecindeki ilerlemeyi yansıtır. Kurallı oyunlar sayesinde çocuklar, oyun kurallarına uyum sağlayarak benmerkezci düşünce ve davranışlarını azaltır; sosyal normlara

uygun davranışları artırır. Bu oyun türü, çocukların iş birliği, takım çalışması ve sosyal kurallara uyma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Parten, yaptığı gözlemler sonucunda okul öncesi çağıdaki çocukların katılım davranışlarını altı gruba ayırmıştır (Kaçar, S., 2016; s.8-10).

- **Uğraşsız Davranış:** Çocuk aslında oyun oynamaz, çevresinde gelişen şeyleri izleyerek kendini meşgul eder ve bu onun hemen ilgisini çeker. Çocuğun ilgisini çeken bir şey yoksa vücuduyla ilgilenecek, masanın etrafında dolaşacak, ayağa kalkacak, öğretmene bakacak ya da odanın bir bölümüne oturacak, etrafına bakacaktır.

- **Seyirci:** Çocuk zamanının çoğunu büyük çocukların oynamasını izleyerek geçirir. Sık sık gözlemlediği çocuklarla konuşur, onlara sorular sorar veya onlara fikir verir. Ancak kendisi oyuna aktif olarak katılmaz. Bu model normal davranıştan farklıdır, çünkü çocuk onu ilgilendiren şeyleri görmekten çok belirli bir gruba daha ciddi bakar. Çocuk, gözlemledikleri grupta olup biten her şeyi görebileceği ve duyabileceği bir konuşma mesafesinde durur veya oturur.

- **Yalnız Bağımsız Oyun:** Çocuk oyuncakla tek başına ve bağımsız oynar, iletişim mesafesi olan diğer çocukların oyuncaklarından kendini ayırır ve çevresindeki çocuklara ulaşmaya çalışmaz. Diğer çocukların ne yaptığını umursamadan kendi faaliyetlerine devam eder.

- **Paralel Oyun:** Çocuk tek başına oynar, ancak seçtiği aktivite onu doğal olarak diğer çocukların arasına sokar. Uygun gördüğü şekilde çevresindeki diğer çocuklarınkine benzer oyuncaklarla oynar ve çevresindeki çocukların aktivitelerini etkilemeye veya değiştirmeye çalışmaz. Onlarla etkileşim kurmak yerine diğer çocuklarla oynar.

- **Birlikte Oyun:** Çocuk etrafındaki çocuklarla oynar. Ortak faaliyetleri ile ilgili konuşurlar; oyuncaklar birbirlerinden ödünç alınır, verilir; trenlerde veya araba benzeri araçlarda birbirlerini takip ederler. Hangi çocukların gruplarında oynamasına izin verilip verilmeyeceğini belirlemek için planlar mevcuttur. Gruptaki tüm çocuklar aynı etkinliğe katılırlar ve iş bölümü yoktur. Kişisel çıkarlarını grubun çıkarlarının önüne koymazlar, ancak her biri kendi iradesine göre hareket eder.

- **İşbirliği Kurucu Ya Da Örgütlü Tamamlayıcı Oyun:** Çocuklar fiziksel ürünler üretmek, rekabetçi hedeflere ulaşmak, yetişkin ve grup yaşam durumlarını yeniden yaratmak veya resmi oyunlar oynamak gibi amaçlarla organize bir grupta oynarlar. Belli bir gruba ait olma ya da olma hissinde sahiptirler (Göktepe. S.N, 2015;16-17).

OYUN TÜRLERİ

Manning ve Sharp'a (1989) göre oyun türleri aşağıda yer almaktadır.

Ev oyunları; Çocuklar tarafından ev oyunu olarak adlandırılır. Aile üyeleri arasındaki sosyal ve duygusal etkileşimler ve kişilerarası ilişkiler tartışılır.

Yapı oyunları; Gruplar halinde veya bireysel olarak oynanabilir. Çocuk kendi oyuncasını yaratır.

Hayali oyunlar; Çocukların yaratıcılığını, hayal gücünü geliştirir ve gözlem yapmalarını sağlar.

Doğal maddelerle oyun; Çocuğun hayal gücünü ve yaratıcılığını geliştirirken doğanın farkında olmasına ve rahatlamasına yardımcı olur. Çocuk kum, taş, su gibi malzemelerle oynayarak rahatlar.

Dışarıda oynanan oyun; Çocukların bedenlerini koordineli bir şekilde kullanmalarını, alanlarını gözlemlmelerini, istedikleri gibi davranış sergileme, gözlem yapmalarını sağlar.

Hurwitz'e (2003) göre ise çocuk oyunları:

a) Pratik Oyunlar: Kumla oynamak gibi çocukların eğlenmek için tekrar tekrar oynadığı oyunlardır.

b) Yapı oyunları: Çocukların bloklarla yeni bir şey yarattığı veya ürettiği oyunlardır.

c) Kaba- yuvarlama oyunları: Eğlenceli benzetmelerin yapıldığı sert (saldırgan olmayan) davranışlar içeren oyunlardır.

d) Drama oyunu: Çocuğu bir nesnenin ya da kişinin yerine koyarak oynanan bir rol yapma oyunudur.

Kurallı oyunlar: Belirli kuralları olan oyunlardır(Göktepe. S.N, 2015;16-17).

DEĞİŞEN OYUN KÜLTÜRÜ

Kültür, bir toplumun ya da gerçekleşen süreç içinde oluşturulan maddi ve manevi değerlerin bütünü ile bu değerlerin kuşaklardan kuşağa aktarılmasını sağlayan düşünceleri, inanç, norm, dil, sanat, hukuk, gelenek ve görenek gibi unsurları kapsayan dinamik bir sistemdir. Kültür, toplumsal kimliklerini belirlerken aynı zamanda toplumsal düzenlenmede temel bir rol oynar. Bu bağlamda, kültür, insanın çevresiyle ve diğer insanlarla kurduğu anlamlandırmanın bir sonucu olarak sürekli dönüşüm geçiren bir ol-

gudur (Dilek, A.2020). Oyun, doğumdan itibaren çocuğun hayatının bir parçasıdır ve evrensel bir kavramdır. Oyunun ortaya çıkışı insanlık tarihi kadar eskidir. Oyun ilk olarak görülmesi M.Ö 3000 yıllarına kadar uzanmaktadır. Geçmişten günümüze oyun düşünüldüğünde; ilk zamanlarda çocukların dans etmeyi, müzik dinlemeyi ve şarkı söylemeyi içeren oyunları oynadığı bilinmekle birlikte, oyunun müzikten önce geldiği anlatılmaktadır. Bu oyunlar bir toplumdan diğerine hem farklılıklar hem de benzerlikler sergiler. Antik çağda insanlar oyunu oynamayı inandıkları tanrılara yaklaşmak için düşünürlerdi ve o oyunu kurlsız ritmik hareketler birliği olarak tanımladı. Geçmişte oynanan oyunlara bakıldığında beştaş, parmaklar arasında oynanan sicim oyunları, uçurtma ve benzeri oyunlar en bilinenler olarak sayılabilir (Şahin. D, 2021;13-15).

Oyunda kullanılan malzemeler topaç, ipler, su, kayalar, kumaş parçaları vb. çoğu doğal malzemelerden oluşmaktadır. Ayrıca saklambaç, göz bağı, su kaydıracağı, daire oyunu da geçmiş zamanda oynanan oyunlar arasındadır. Daha önceki oyunlar ve kullanılan materyaller incelendiğinde bu oyunların dünyanın her yerindeki çocuklar tarafından benzer şekillerde oynandığı ancak oyunların isimlerinin farklı olduğu, toplumdan topluma değiştiği anlaşılmaktadır (Şahin. D, 2021;13-15). Orta Çağ'da oyunlar, toplumların kendi geleneklerine göre şekillenmiş ve genellikle yetişkinler ve çocuklar tarafından ortak olarak oynanmıştır. Çocukluk belirtilerinin henüz tam gelişmemiş olması nedeniyle çocukların özel oyunları yoktur. Çocuklar, oyun yaşlarında ailelerine yardım etmek zorundaydılar ve bu durum onların oyun oynama haklarını kısıtlıyordu. Oyunlar arasında firildak, kroket ve misket gibi oyunlar yer alıyordu; ayrıca taş, tuğla ve kilden oyuncakları kendi hayal güçleri doğrultusunda yapmış; kumaştan kuklalar üretmişlerdir. Genel olarak cinsiyet ayrımcılığı oyunlara da yansımaktadır: Kızlar kukla, evcilik ve bez bebek yapımı gibi oyunlarla ilgilenirken, erkekler daha çok ok ve yay, futbol, yapı ve inşaat oyunları ile ilgilenmektedir. Sosyoekonomik sınıflar da oyunlar üzerinde etkilidir. Çocuk ve çocuk oyunları Yeni Çağ'da kabul görmüş; oyunun sadece eğlence amaçlı bir aktivite olmadığı, çocukların hayatında vazgeçilmez bir unsur olduğu vurgulanmıştır. Bu dönemde oyunla ilgili yeni bir keşif yapılarak oyunun öğrenme ile ilgili olduğu açıklanmıştır. Locke (1632-1704), oyunun zihinsel bir etkinlik olduğunu belirtir ve dersleri daha ilgi çekici hale getirmek için oyunun kullanıcı dostu olduğundan bahseder (Şahin. D, 2021;13-15).

Son zamanlarda bilim ve teknolojinin ilerlemesiyle birlikte çocuklar anne babalarına yardım etmekten okul hayatına geçiş yapmış, oyun şekli neredeyse tamamen değişmiştir. Hayal kurabilen yaratıcı oyunlar ve oyuncaklar üreten dönemin yerini teknolojik aletler, tablet, telefon vb cihaz oyunları almıştır.

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE OYUN

MEB (2013) tarafından geliştirilen öğretim programında oyunun önemi erken yaşlardan itibaren anlaşılmalıdır. Oyun sırasında çocuklar akranlarıyla iletişim kurabilir ve kelime dağarcıklarını geliştirebilirler. Günümüzde gerek güvenlik gerek sosyal imkân sınırlılıkları nedeniyle çocuklar sokakta oyun oynama fırsatı bulamamaktadırlar. Bu nedenle çocuklara oyun ortamının sağlanmasında okullar önemli bir rol oynamaktadır. Kandır (2001), anaokullarının çocukların gelişim düzeylerine uygun, planlı ve sistemli oyun olanakları sağlaması gerektiğini savunmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı (2013) tarafından desteklenen oyun tabanlı öğrenme Milli Eğitim Programında erken çocukluk eğitimi, çocuk merkezli ve oyun merkezli olmalıdır. Yapılandırılmış ve yarı yapılandırılmış oyunlar büyük ölçüde öğretmen tarafından yönlendirilir. Öğretmenler, çocukların belirli hedeflere ulaşmasını ve onlarla birlikte aktif rol almalarını sağlamak için yapılandırılmış oyunlar başlatır. Yarı yapılandırılmış oyunlar, öğretmen tarafından belirli bir amaç için başlatılan ve çocuk tarafından devam ettirilen oyunlardır. Yapılandırılmış ve yarı yapılandırılmış oyunlar, diğer etkinliklerle bütünleştirilmiş oyun ve hareket etkinlikleri olarak gerçekleştirilir. Özgür oyunlarda çocuklar öğrenme merkezlerinde istedikleri gibi oynama şansına sahiptir. Çocukların boş zamanlarında sosyal, bilişsel ve duygusal gelişimleri desteklenir; Çünkü çocuklar ne istediklerine kendileri karar verir, eğlenerek öğrenir ve kendilerini kontrol ederler (Gülhan. M,2019;142).

OYUNUN GELİŞİM ÜZERİNE ETKİSİ

Oyun, çocukların en temel ihtiyaçlarından biridir ve çocuklar bir bütün olarak değerlendirilir. Bir çocuğun sağlıklı büyümesi için temel ihtiyaçlarının karşılanması gerekir. Oyun, çocuğun gelişiminde önemli bir rol oynar. Oyun oynarken çocukların bilişsel gelişimleri desteklenir, çocuklar günlük yaşamları için gerekli sosyal becerileri deneyimler ve duygularını ifade etmelerine fırsat tanınır. En önemlisi, çocuk bu süreçten eğlenmek için geçer ve oyun, çocuğun yaratıcılığını ifade etmesi için gerekli ortamı sağlar. Çocuklar oyun sırasında vücutlarını ve bilişsel işlevlerini etkin bir şekilde kullanarak kişilik yapılarını geliştirirler, toplumun yazılı olmayan kurallarını anlayarak sosyal rol ve davranışlar yaşarlar.

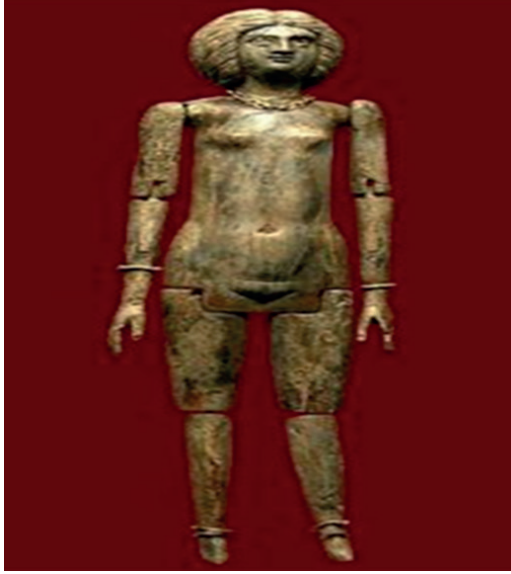
Çocuk oyun sırasında dikkatini toplamayı ve dikkatini belirli bir zamana odaklama deneyimini kazanır. Bu süreci günlük yaşamına aktarır. Çocuklukta oynanan oyunlar çocukların gelişimini aktif olarak desteklediği için eğitimciler oyunları çocukları eğitmek için bir araç olarak kullanırlar. Oyun, çocuğun tüm gelişimsel ihtiyaçlarını karşılar ve hepsinden önemlisi sinir sistemi üzerinde olumlu bir etki bırakır. Oyunlar; çocuğun farklı bakış açılarını özümseyerek hayal gücünü geliştirmesini, farklı duy-

gular yaşamasını sağlar. Çocuk bir arkadaş grubu içinde sosyal normları takip etmeyi de öğrenir. Ayrıca oyun, kas ve iskelet yapılarının fiziksel gelişimini ve kelime dağarcığını zenginleştirir. Oyunun etkisi gelişimsel olarak; “dil gelişimi, sosyal-duygusal, motor, bilişsel ve öz bakım” becerilerini desteklemektedir. Aileler, öğretmenler ve okul öncesi yöneticileri oyunun çocuklarının gelişimi üzerindeki olumlu etkisinin farkındadır ve oyunu eğitimin içinde etkin olarak kullanırlar (Şahin. D,2021;15-16).

OYUNCAKLAR

Resim 2: Anadolu, Erken Tunç Çağı, Bronz Bir Oyuncak Araba (www.leblebitozu.com ; 29.03.2024).

Resim 3: M.S 1. Yüzyılın Sonuna Tarihlenen, Fildişinden Yapılmış Antik Roma Dönemine Ait Oyuncak Bebek (www.leblebitozu.com ;31.03.2024).

• Oyuncak Kavramı Ve Tarihsel Gelişimi

Oyuncak; çocukların oyun oynarken kullandığı tüm nesnelere dir. Oyuncaklar çoğunlukla gerçek nesnelere uyarlanmıştır. Çocuklar nesnelere anlam yükleyip onları oyuncak haline de getirebilmektedir. Örneğin bir taşı araba, elindeki sopayı at olarak hayal edebilmektedirler. Çocukların hayal güçlerinin ve yaratıcılıklarının gelişmesinde büyük rol oynar. Büyüme sürecinin her aşamasında davranış tutum ve hareketlerine belli bir düzen getiren, fiziksel, psiko-sosyal gelişimlerine katkı sağlayan aynı zamanda çocukların gelişmesine katkı sağlayan her türlü oyun malzemesi veya oyun aracı olan malzemeler oyuncak olarak adlandırılabilir (Coşkun.S.N.; Ulu.D. 2022). Oyuncak Yönetmeliği'nde (77): "14 yaşından küçük çocukların kullanması için tasarlanmış ve imal edilmiş her türlü oyun ürünleri ile araç ve gereçler" olarak tanımlanan oyuncakın tarihçesi, Oyun gibi oyuncaklar da geçmişten günümüze kadar varlığını sürdürmüştür. Yapılan araştırmalara göre tarihi milattan öncelere dayanmaktadır. Tarihte bilinen en eski oyuncaklar Mısırlılara aittir. Arkeolojik buluntular, MÖ 5. yy'da tahta atlarla oynayan çocukları göstermektedir. Aynı zamanda firavunların mezarlarında da oyuncak bebekler bulunmuştur. Antik Roma, Yunanistan ve Çin'de kil bebekler, Mezopotamya ve İran kazılarında pişmiş toprak çingiraklar, tekerlekli hayvanlar ve küçük mobilyalar gibi oyuncaklar bulunmuştur. İlk insanlar eğlence için kartopu ve çamur topu gibi nesnelere kullanmışlardır. Arkeolojik buluntular, oyuncak yapımının 4000 yıl öncesine dayandığını göstermekte-

dir. Antik Yunan ve Roma'da ise çocuklar, yetişkinliğe geçiş oyuncaklarını tanrılara sunmuş ve mezarlarda topraktan yapılmış oyuncaklar bulunmuştur. Bu oyuncaklar bazen ritüellerde kullanılan nesnelere olarak da değerlendirilmiştir. Oyuncakların seri üretimi 1700'lerde Almanya'da başlamış, Osmanlı döneminde ise top, topaç, toprak düdük ve hayvan bağırsağından yapılan balon gibi oyuncaklar olduğu görülmüştür. Türkiye'de oyuncak yapımı, Selçuklu ve Osmanlı döneminde Orta Asya'dan gelen bir sanattır ve Anadolu'da oyuncakların varlığı eskiye dayanır. Günümüzde oyuncak üretimi büyük şirketler tarafından yapılmakta, ulusal ve uluslararası oyuncak fuarları düzenlenmektedir. Oyuncak seçimi, dikkatli yapılması gereken önemli bir süreçtir. Oyuncaklar, problem çözme, merak, hayal gücü, girişimcilik, öz güven vb. becerilerin geliştirilmesi açısından önem arz etmektedir. Seçim yaparken çocuğun büyüme çağına uygun, eğitici, dinamik olmasına özen gösterilmelidir. Eğitici oyuncaklar, çocukların kavramları öğrenmelerine, terapilere ve diğer gelişim programlarını desteklemelerine yardımcı olur (Kırman. A,2019;24-27).

Resim 4: Antik Çağdan Günümüze Kalan Pişmiş Toprak Bebekler (Sevim. C, & Gönül. E, 2012).

• Oyuncakların Önemi

Oyuncaklar; çocukların renkleri, anlatımları, boyutları ve kavramları öğrenmesine yardımcı olur. Yapı kurma oyunları, doğa oyunları gibi birçok oyun çocuğun yaratıcılığını geliştirir. Oyun ve oyuncaklar yoluyla sağlıklı büyüme ve öğrenme gerçekleşir. Çocuklara oyun için yeterli zaman, alan ve fırsat sağlanmalı; oyunları desteklenmeli ve uygulamaları takdir edilmelidir. Oyuncaklar çocuklar için eğlenceli ve heyecan verici araçlardır. Oyunu sadece eğlence aracı olarak görmek doğru olmaz. Oyun ve oyun malzemeleri, sağlıklı büyümenin temel destekleyicileridir. Hastanelerde oyunlar ve gelişime katkı sağlayacak oyuncaklar iyileştirici etkilerinden dolayı sıklıkla kullanılır. Çocuğa sağlanan oyun materyalleri ne kadar çeşitli olursa, çocuk o kadar zengin deneyim yaşayacak, kendi fikir ve duygularını ifade etme becerisi o kadar gelişecektir. Çocukların oyunlarına saygı gösterilmeli, oyunları bozulmamalı, kırık oyuncakları bilgisi olmadan atılmamalı, bu süreçte çocukların ne yarattıklarına dikkat edilmeli, çocukların yaptıkları takdir edilmelidir (Göktepe. S.N,2015;58-60).

• İşlevlerine Göre Oyuncaklar

Oyuncaklar işlevlerine göre dört gruba ayrılır:

Statik Oyuncaklar: Hareket etmeyen ve basit yapıya sahip oyuncaklardır. Örnek: kuklalar, bebekler, puzzle ve legolar. Bu oyuncaklar çocukların dikkatini çeker ve aktif olmalarını sağlar.

Mekanik Oyuncaklar: El gücü, yay kuvveti veya elektrikle çalışan oyuncaklardır. Basit mekanizmalarla çalışır ve okul öncesi çocuklar için uygundur. Örnek: arabalar, trenler, müzik kutuları.

Elektronik Oyuncaklar: Pil veya elektrikle çalışan oyuncaklardır ve 20. yüzyılın ürünleridir. Genellikle yetişkinlerin ilgisini çeker. Örnek: uzaktan kumandalı arabalar, robotlar. Okul öncesi çocuklar için uygun değildir.

Bilgisayar (Simülasyon) Oyuncakları: Bilgisayar tabanlı oyuncaklardır ve okul öncesi çocuklar için önerilmez. Çünkü ekran odaklı oyunlar çocukların fiziksel aktivitelerini ve sosyal etkileşimlerini sınırlayabilir(-Göktepe. S.N,2015;62-63).

YARATICILIK

Resim 5: Yaratıcılık Etkinlikleri (www. etwinningonline.eba.gov.tr.E.T:16.06.2024).

Yaratıcılık, günümüzde sıkça konuşulan ancak genellikle sanatla ilgili olmayan alanlarda kullanılan bir kavramdır. Çocuklar, farklı etkinlikler aracılığıyla sorun çözmeyi ve yeni şeyler keşfetmeyi öğrenir. Yaratıcılık, doğuştan gelen bir özellik olup doğru koşullar sağlandığında gelişebilir. Bu süreç, esnek düşünmeyi, sezgiyi, merakı ve metaforları içerir.

Yaratıcılığın birçok tanımı ve teorik yaklaşımı vardır. 1950'lerde başlayan ve devam eden yaratıcı kişilik ve yaratıcı düşünme teknikleri en çok çalışılan konular arasındadır. İlerleyen yıllarda yaratıcılığın konu, bakış açısı ve yönteminin temel çeşitlenmesi 1990'lı yıllardan itibaren gerçekleşmiştir. Bu dönemle birlikte yaratıcı disiplinler, farklı endüstriler çerçevesinde yaratıcılık bilgisi gelişmektedir (Karadayı, S,2018;6).

• Okul Öncesi Dönemde Yaratıcılığın Gelişimi

Yaratıcılık, hayatın ilk yıllarında gelişmeye başlar. Bebekler doğduktan sonra çok meraklıdırlar. Çevrelerindeki nesnelere dokunur, tadına bakar, kendi bedenlerini keşfeder ve etraflarını incelemeye çalışırlar. Bu erken dönemde çevresel faktörlerin yaratıcılığın gelişimi üzerinde büyük etkisi vardır. Yaratıcılık, çocukların oyunlarında kendini göstermeye başlar ve bu süreçte onlarla birlikte oynayan kişilerin rolü de çok önemlidir. Taktik, yaratıcılığın gelişiminde önemli bir faktördür; bebekler doğduktan son-

ra sesleri ve hareketleri taklit etmeye başlarlar. Taklit ettikçe, kendi dünyalarını yaratmaya ve farklı şekillerde kendilerini ifade etmeye başlarlar.

Geçmişten günümüze kadar oyun denilince akla çocuk, çocuk denilince akla oyun gelmektedir. Çocukların dil, sosyal, psiko-motor, duygusal gelişimlerinin hepsi oyun ile birlikte artmaktadır. Çocuklar oyunla yaşadıklarını ortaya koyabilmektedirler. Her çocuk oyuna ihtiyaç duymaktadır. Unutmamalıyız çocuklar oyun yoluyla büyümekte ve gelişmektedir (Coşkun.S.N.; Ulu.D. 2022). Oynadıkları oyuncaklar, yaratıcılıklarını geliştirebilir. Üç yaşında hayali oyunlarla dünyayı daha iyi anlamaya çalışan çocuklar, bağımsız olmayı ve her şeyi kendi başlarına yapmayı isterler. Konuşmayı öğrendiklerinde çevrelerini anlamak için sorular sorar, beş yaşında ise olayların nedenlerini anlamaya çalışarak yeteneklerinin farkına varırlar. Altı veya yedi yaşına geldiklerinde yaratıcılıkları belirginleşir; öyküler oluşturabilir ve resimler çizebilirler. Ancak bu dönemin ardından çocukların hayal gücü ve yaratıcılığı azalabilir. Bu yüzden okul öncesi dönemde yaratıcı gelişimin desteklenmesi çok önemlidir (Yüksel. B,2018;17-18).

• Çocuklarda Yaratıcılığın Desteklenmesi

Yaratıcılığın geliştirilmesinde ebeveynlere ve eğitimcilere büyük sorumluluk düşmektedir. Yaratıcılıklarını engellemeyecek zengin öğrenme ortamları hazırlanmalıdır. Yaratıcılığın geliştirilmesinde ebeveynler ve eğitimcilerin önemli sorumlulukları vardır. Çocuklara, duyularını geliştirmek için keşfetme, araştırma, gözlemlene ve deneyimleme fırsatları sunan zengin öğrenme ortamları yaratılmalıdır. Araştırmalar, çocukların okula başladıklarında yaratıcılıklarında düşüş olduğunu göstermektedir. Bu durum, eğitim süreçlerinin çocukları benzer yollarla aynı beklentilerle şekillendirmesinden kaynaklanmaktadır. Yaratıcılığı desteklemek için çocuklara sorular sorulmalı, tartışmalar ve problem çözme fırsatları yaratılmalı ve yaratıcılık ödüllendirilmelidir. Ayrıca çocukların fikirlerine değer verilmesi, fikirler denenmeli ve çocuklar fazla eleştirilmeden, yaratıcı süreçleri desteklenmelidir. Materyal seçimi ise onların beceri seviyelerine göre yapılmalıdır. Yaratıcı bir ortam sağlamak, çocukların özgün fikirlerini teşvik etmek ve onları cesaretlendirmek önemlidir. Yaratıcılık, ürünün kendisiyle değil, süreci ile ilgilidir. Çocukların hayal güçlerini kullanarak edindikleri deneyimler ve öğrenme önemlidir. Çocuklar için güvenli ve destekleyici bir ortam yaratılmalı, araştırma ve öğrenme isteği teşvik edilmelidir.

Resim ve el işi gibi çalışmalar çocukların hayal gücünde çok etkilidir. Bunun gibi serbest meslekler, basit nesnelerin tat bırakması ve icatların çocukların yeni oyuncaklar yapmasını kolaylaştırması nedeniyle hayal gücünün çalışmasına izin verir. Sanat eğitimi, insanı özgürleştiren, yaratıcı

hedeflere yönlendiren, estetik kapasitelerini geliştiren, kendini ve dış dünyayı ifade eden, yaratıcı yetenekler geliştiren bir eğitim biçimidir (Avcı. L, 2005;18).

SONUÇ ve ÖNERİLER

Oyuncak toplumsal ve kültürel bir üründür. Öyle ki her oyuncak üretildiği dönemin ve kültürün değerlerini yansıtır. Günümüzde her türlü malzemedan yapılabilen oyuncaklar geçmişi binlerce yıl öncelerine dayanan ilkel oyuncakların geliştirilmesi ile oluşmuştur. Günümüzde doğal oyunların yok olması, serbest oyun zamanlarının kalmaması, oyunun doğadan ve insanlardan yalıtılması, oyun kültürünün zayıflamasına yol açmıştır. Birçok araştırmacı sokak oyunlarının ortadan kaybolmasını, çocukluğun yok oluşunun kanıtı olarak görmektedir. En önemli değişim çocuğun artık başkalarıyla birlikte değil, tek başına oynaması oyunda insanın yerini nesnenin almasıdır. Her ne kadar oyun ve dolayısı ile oyuncak kültürü zayıflasa da hangi malzemedan yapılırsa yapılsın oyuncaklar çocuklar için vazgeçilmez nesnelere ve çocuk gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Oyuncaklar yapıldığı dönemin kültürünü de yansıttığı için geçmişe ışık tutan nesnelere (Sevim. C,& Gönül. E,2012). Bilimin, sanatın ve yaşamın her alanında büyümek için yaratıcı düşünceye de ihtiyaç duyulur. Gelişime açık yenilikçi bir toplum, modernitenin bir göstergesidir. Bu, çağdaş bir toplumun yaratıcı fikirlere ihtiyacı olduğu ve yaratıcı düşüncenin kaynağının yaratıcı birey olduğu anlamına gelir. Toplumun yaratıcılığı bireyle, bireyin yaratıcılığı eğitimle ilişkilendirilir. Bilindiği gibi yaratıcılık bireylerin bilimi değildir; çoğu insanda bulunur ve uygulama ile geliştirilebilir (Avcı. L, 2005;8). Bu nedenle yaratıcılık çocuk gelişiminde önemli bir role sahiptir. Erken çocukluk eğitimi, insanların sonraki yaşamlarını derinden etkileyeceği için son derece önemlidir. Okul öncesi çocukların gerçek hayata maruz kalmaları oyunlar ve oyuncaklarla sağlanmaktadır. Eğitim; oyun, oyuncak ve görsel sanatlar etkinlikleriyle daha güçlü hale gelmektedir. Etkinlik sırasında çocukların soracağı sorular öğretmene neyi, ne kadar öğretecekleri konusunda rehberlik etmeli, ancak çocuklar bir şey sorduklarında zihinleri bunaltılmamalıdır. Verilen cevaplar çok fazla detay içermemeli, çocuğun merakını giderecek şekilde kısa ve net olmalıdır (Göktepe. S.N,2015;301). Meador'a (1992) göre, çocuklar anaokuluna başlamadan önce daha yaratıcıdır. Torrance'a (1977) göre, okullarda yaratıcı düşünmeyi desteklemek için bazı önemli noktalar vardır: çocuklara çeşitli sorular sorulmalı, problemlere çözüm arama fırsatları yaratılmalı ve yaratıcılık ödüllendirilmelidir. Ayrıca, çocukların farklı soruları saygıyla karşılanmalı ve merakları tatmin edilmelidir. Yaratıcı bir ortam oluşturulmalı, çocuklar taklitten ziyade özgün düşünmeye teşvik edilmelidir. Çocuklar fazla eleştirilmemeli, zorlanmamalı ve ürettikleri ürünler değersiz görülmemelidir(-

Türkmen. B,2021;18-19).

Ayrıca, çocukların fikirlerine değer verilmeli ve bu fikirler desteklenmelidir. Çocuklar için güvenli bir ortam sağlanmalı ve cesaretlendirilmelidir. Aile eğitimi, okul eğitimini evde de desteklemelidir. Çocukların fiziksel ve zihinsel ihtiyaçları karşılanarak, yaratıcı potansiyelleri ortaya çıkarılmalıdır. Yaratıcılık süreci, ürünün kendisinden daha önemli olup, çocukların hayal gücünü serbest bırakmaları teşvik edilmelidir. Ayrıca, çocukların araştırma ve öğrenme isteği desteklenmeli, materyaller hayal gücünü geliştirecek şekilde seçilmelidir. Aktiviteler çeşitlendirilerek yaratıcı düşünme süreçleri desteklenmelidir.

KAYNAKÇA

- AVCI. Levent, (2005) “Sanat Eğitiminde Yaratıcılık Yetisinin Ortaya Çıkarılması Ve Geliştirilmesi Açısından Baskı Resim Tekniklerinin İşlevi” Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İZMİR
- COŞKUN. Saadet Nihal ve ULU Damla (2022) “Türk Kültüründe Oynanan Doğal Oyun Ve Oyuncaklardan Örnekler” 5. Uluslararası Dede Korkut Türk Kültürü, Tarihi Ve Edebiyatı Kongresi Tam Bildiri Kitapçığı. 2-4 Eylül 2022, (Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü, AMEA Folklor Enstitüsü, Azerbaycan IKSAD Enstitüsü) İZMİR
- DİLEK, Aylin. (2020). “Türk Kültüründe Girişimcilik” 14. Uluslararası Türk Sanatı, Tarihi Ve Folkloru Kongresi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Yayınları No: 71, AYDIN.
- DÖNMEZ. Necate Baykoç, (2000) Oyun Kitabı, Esin Yayınevi, İSTANBUL
- GÖKTEPE. Safiye Nuran, (2015) “Okul Öncesi Dönem Din Eğitiminde Oyun, Oyuncak Ve Görsel Sanat Etkinliği Örnekleri” Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, SİVAS
- GÜLHAN. Meryem, (2019) “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Oyun Zamanı Süresince Aldıkları Roller ve Serbest Oyuna Yönelik İnanışların Araştırılması” Orta Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, ANKARA
- KAÇAR. Sena, (2016) “Okul Öncesi Normal Gelişim Gösteren 5-6 Yaş Grubu Çocukların Tercih Ettikleri Oyun Türlerinin Dil Gelişimi Ve Problem Çözme Becerisi Üzerine Etkisinin İncelenmesi” Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İSTANBUL
- KARADAYI. Şule İmran, (2018) “Okul Öncesi Dönemde Yaratıcılık Eğitiminin Yaratıcılık Performansı, Yönetici Zihinsel İşlevler Ve Duygu Düzenleme Becerilerine Etkisi” Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İZMİR
- KIRMAN. Aslı, (2019) “Çocuk Kitaplarında Oyun Ve Oyuncak Kavramının İncelenmesi” Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, ANKARA
- SEVİM, Cemalettin., & GÖNÜL, Elif. (2012). Tarihsel Süreç İçerisinde Oyuncakların Gelişimi ve Seramik Oyuncaklar. Sanat Ve Tasarım Dergisi, 2(2), 23-40.
- ŞAHİN. Derya, (2021) “Türkiye’de Çocuk Oyunlarının, Oyuncaklarının Ve Oyun Alanlarındaki Değişmelerin İncelenmesi” Okan Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İSTANBUL
- TÜRKMEN. Betül, (2021) “Erken Çocukluk Eğitimi Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Görsel Sanat Ve Yaratıcılık Alanına Yönelik Görüşleri” Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, UŞAK

YÜKSEL. Büşra, (2018) “Okul Öncesi Çocuklarına Uygulanan Yaratıcılık Eğitim Programının Çocukların Yaratıcılık Ve İşitsel Muhakeme Becerilerine Etkisi” Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, ANKARA

<https://www.cadempsikoloji.com/makale/3-cocuk-gelisim-donemleri> Erişim Tarihi: 23.04.2024

[https://anabilgi.anadolu.edu.tr/?contentId=34564#:~:text=A1%C4%B1-C5%9Ft%C4%B1rma%20oyunu%20\(Duyusal%2Dmotor%20Oyun,-bir%20ay%20refleks%20a%C5%9Famas%C4%B1%20d%C3%B6nemi-dir.](https://anabilgi.anadolu.edu.tr/?contentId=34564#:~:text=A1%C4%B1-C5%9Ft%C4%B1rma%20oyunu%20(Duyusal%2Dmotor%20Oyun,-bir%20ay%20refleks%20a%C5%9Famas%C4%B1%20d%C3%B6nemi-dir.) Erişim Tarihi:20.04.2024

<https://sertifika.subu.edu.tr/piaget-sembolik-oyun-nedir> Erişim Tarihi:20.04.2024

<https://turgutlutivi.com/wp-content/uploads/2019/03/1517922127.jpg> Erişim Tarihi: 07.05.2024

<http://www.leblebitozu.com/gecmisten-gunumuze-oyuncak-cesitleri-ve-tarihi/> Erişim tarihi: 06.04.2024

<https://etwinningonline.eba.gov.tr/lesson/3-6-yas-cocuklarda-yaraticiligi-gelistiren-etkinlikler/>Erişim Tarihi: 16.06.2024.

”

BÖLÜM 2

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLUK
DÖNEMİ EĞİTİMİNDE
UYGULANAN SANAT
ETKİNLİKLERİNDEN
YOĞURMA MADDELERİ

Saadet Nihal COŞKUN¹

¹ Öğr.Gör.Aydın Adnan Menderes Üniv.Aydın MYO coskunn@
adu.edu.tr ORCID ID: 0000-0001-6237-3804

ÇOCUK VE SANAT

Çocuk, 18 yaşına gelmemiş tüm bireylere denir. Çocukluk Dönemlerinin Gelişim Süreci; Bebeklik Dönemi (0-2 Yaş), İlk Çocukluk (3-6 Yaş), İkinci Çocukluk (7-11 Yaş) ve Ergenlik Dönemi (12-18 Yaş) olmak üzere 4'e ayrılmaktadır.

Bebeklik Dönemi (0-2 Yaş), hızlı büyüme ve gelişimin en yoğun olduğu dönemdir. Çocuk, bu süreçte kas ve kemik gelişimini tamamlayarak hareket etmeyi öğrenir ve dünyayı keşfetmeye başlar. Bu evrede zihinsel ve ruhsal gelişim de hızlıdır. Duyularıyla algıladıklarını hafızasına kaydeder. Anneye bağımlı olan bebek, öncelikle anne sütüyle beslenir ve bir yıl içinde dişlerin çıkmasıyla katı yiyeceklere geçer (Balkaş, G. 2020; s.42; www.cadempsikoloji.com.tr, 23.04.2022). İlk Çocukluk (3-6 Yaş) döneminde çocuk, çevresini keşfetme ve temel beceriler edinme konusunda aktiftir. Fiziksel gelişim yavaşlarken, motor beceriler gelişir. Çocuk, cinsiyetine uygun davranışları öğrenir ve toplumsal kurallara uyum sağlamaya başlar. Hayali oyunlar ve grup etkinlikleri önem kazanır. Vicdan ve ahlaki yargılar bu süreçte oluşmaya başlar. Okul öncesi kurumlar, sosyal ilişkiler ve oyun ortamı sunduğu için bu dönemde kritik bir rol oynar. İkinci Çocukluk (7-11 Yaş), ilkokul yıllarıdır ve çocukların aileden daha bağımsız hale geldiği ve dış dünyaya uyum sağladığı bir dönemdir. Mantıksal düşünme, hafıza, dil becerileri ve bilişsel yetenekler bu süreçte gelişir. Çocuk, temel akademik beceriler kazanarak karmaşık sorunları çözme kapasitesini artırır. Fiziksel büyüme yavaşlar, ancak spor ve fiziksel aktivitelerle güç ve koordinasyon artar. Ergenlik Dönemi (12-18 Yaş), hızlı fiziksel değişimlerin ve üreme olgunlaşmasının başladığı bir dönemdir. Bu süreçte birey, kimlik arayışı içindedir ve soyut düşünme becerileri gelişir. Akranlar, gençlerin sosyal ve duygusal gelişiminde önemli bir rol oynar. Ergenlik dönemi, ideolojik düşüncelerin yoğunlaşması ve değer sistemlerinin şekillenmesiyle dikkat çeker. Gençler, hem içsel çatışmalar hem de çevreyle ilişkilerinde zorluklar yaşayabilir. Bu dönemde yetişkinlerin anlayışlı ve destekleyici bir yaklaşımı önemlidir (www.cadempsikoloji.com.tr, 23.04.2022).

Resim 2: Ebru Çalışması Eğitimi (Coşkun.S.N.2021Arşivi).

Genel olarak sanat, insanın doğayı kendi duygu ve düşünceleriyle çiz-giler, renkler, kelimeler, ritimler gibi araçları kullanarak, öznel bir üslupla etkili bir şekilde resmetme girişimidir. Sanatın tanımına ilişkin tartışmalar antik çağa kadar uzanmaktadır. Sanat; iletişim amaçlı, eğitim amaçlı, kültürel ve aydınlatıcı amaçlı, nitelik taşımaktadır(Türkmen. B,2021;30-31).

İnsanın yaşamı boyunca gördüğü ve hissettiği birçok eksiklik, çelişki veya kusur; sanatı ve işlevlerini tam olarak kavrayamamaktan ve dolayısıyla sanatı hak ettiği yere yerleştirememekten kaynaklanmaktadır. Bu boşluklar, çelişkiler ve kusurlar ancak iyi bir sanat eğitimi ile düzeltilbilir (Tütüncü. S,2006;2). Sanat kavramı, ağırlıklı olarak resim ve görsel sanatın birbirine benzeyen alanlarını kapsamaktadır. İngilizce sanat kelimesinin karşılığı olan “art” kelimesi, yapay anlamına gelen “artificial” kelimesinden gelmektedir. Dilimizde “yapay” kelimesinden gelen sanat kavramı, tıpkı İngilizce ’de olduğu gibi Arapça ’da da yapay anlamına gelmektedir. Sanat, insan algısına göre değişen ve güzellikle ilgili bir alandır. Sanat eğitimi ile çocukların gelişimlerinin farklı aşamalarında farklı katkıları sağlanabilir. Sanat eğitiminin çocukların kişilik gelişimine, zihinsel gelişimine ve ahlaki gelişimine olumlu katkı sağladığı bilinmektedir(Balkaş. G,2020;5-6).

Sanat eğitimi, tarihsel olarak eğitim sistemlerinde genellikle göz ardı edilmiştir, çünkü bilimsel disiplinler, özellikle matematik ve fen daha fazla önemsenmiştir. Ancak 20. yüzyılda sanat eğitimi yeniden gündeme gelmiş ve zamanla daha fazla takdir edilmeye başlanmıştır. Günümüzde sanat eğitiminin önemi, özellikle duyuşsal ve manevi gelişimin azalmasıyla daha

da vurgulanmaktadır. 20. yüzyıldan itibaren toplumsal değişim, teknoloji ve bilimdeki ilerlemelerle birlikte yaratıcılık kavramı daha fazla değer kazanmış ve sanat eğitimi, genel eğitimde önemli bir yer edinmiştir. Sanat, insanın hem zihinsel hem de duyuşsal yönlerine hitap eder. Sanat, özgün yapısını koruyarak eğitim sürecinde insana önem verir, ancak sınırlarını belirlemek zordur. Sanat, sınır çizmek ve katı kurallar koymakla uyumsuzdur, bu yüzden sanatın doğasını tamamen değiştirmek mümkün değildir. Eğitim ise sanatsal bir etkinlikten farklı olarak belirli bir süreç izler ve bilimsel bir yaklaşım gerektirir. Sanat, bilim ve eğitim, insanların yaşamlarını sürdürebilmesi ve iletişim kurabilmesi için ortak bir rol oynar. Bu süreçlerin her biri farklı olsa da, insanlar bu üç alanla birlikte yaşar ve etkileşimde bulunurlar (Tütüncü, S,2006;10-11).

Resim 3: Ebru Çalışması Eğitimi (Coşkun.S.N.2021Arşivi& Dilek A vd.2018b).

SANAT EĞİTİMİNİN AMACI ÖNEMİ ve GEREKLİLİĞİ

Bireyler sanatı; deneyimlerini, duygularını ve düşüncelerini ifade etmede bir araç olarak kullanmışlardır. Her bireyin hayatı değiştikçe sanat da değişir ve belli amaçları vardır. Üretim aşaması bitip ürün geldiğinde bambaşka bir amaca geçilir. Sanatın temel amacı, bireyleri üretime yönlendirerek harekete geçirmektir. Ülkelerin gelişim düzeyleri ile birlikte kültür ve sanata duyulan ilgi de artmaktadır (Coşkun.S.N; Dilek.A:2018a). Sanat, insanı çevresiyle ve doğa ile bütünleştirerek sosyalleşmesine yardımcı olan önemli bir araçtır. Sanat eğitimi, insanları ortak değerler etrafında bir araya getirir ve sağlıklı ilişkiler kurmalarını sağlar. Ayrıca, sanat insanları birbirine yaklaştırarak bilgi ve iletişimi teşvik eder. Sanat, insana ait olan düşünme ve yaratma yeteneğiyle ortaya çıkar. Bu nedenle, sanat eğitimi tüm öğrenciler için özellikle okul öncesi dönemde, çok önemlidir. İnsanlar, doğadan aldıkları ilhamı ve toplumlarının kültürünü sanat aracılığıyla ifade ederler. Sanat eğitimi, bireylerin yaratıcı yeteneklerini geliştirmelerine, estetik zevk ve toplumsal ilişkileri düzenlemelerine yardımcı olur. Bu süreç, yaratıcılığı yüceltir ve toplumun ihtiyaçlarına daha iyi yanıt vermelerini sağlar. Günümüzde teknolojinin hızla geliştiği ve kültürel, psikolojik değişimlerin yaşandığı bir dönemde, araştırmayı seven, yaratıcı, özgün ve eleştirel düşünebilen bireylere ihtiyaç vardır. Güzel sanatlar, hem yaratıcı fikirleri hem özgür düşünceyi teşvik eder hem de belirli bir disiplin gerektirir, bu yüzden eğitimde önemli bir yer tutmalıdır. Sanat eğitimi, çocuklarda yaratıcılığı geliştirmeye en uygun etkinlikleri sunar ve sadece yetenekli çocuklar için değil, tüm çocuklar ve engelli bireyler için uygundur. Sanat eğitimi, çocukluk döneminden başlayıp tüm yaşam boyunca devam eder (Gülhan.M,: 2019).

Sanat, iki psikolojik işlevi yerine getirir: birincisi, kişinin iç dünyasını yansıtan bir ürün yaratmak, ikincisi ise duygu ve düşüncelerini dış dünyaya aktarmaktır. İlk işlev, zihinsel sorunları olan bireylerin iç dünyasını anlamak için kullanılırken, ikinci işlev, bireylerin ruh sağlığını korumalarına yardımcı olur. Sanat eğitimi, duyuları geliştirerek bilişsel ve ruhsal gelişimi destekler. Çocuklar, sanat yoluyla zihinsel ve davranışsal beceriler kazanır, yaratıcı düşünme becerileri gelişir. Sanat, bireylerin yaratıcı arzularını gerçekleştirmelerini ve toplumsal hayatta sağlıklı bireyler olmalarını sağlar. Sanat eğitimi, herkesin sanatçı olmasını gerektirmez, ancak sanatın değerlerini anlamak, tarihi ve kültürel mirası yaşatmak için önemlidir. Sanat eğitimi, tüm öğrencilerin alması gereken zenginleştirici bir eğitimidir. Bu eğitim, öğrencilere sanatın sunduğu fırsatları anlama, karşılaştırma ve yorumlama becerileri kazandırır. Sanat, sadece yetenekli öğrenciler için değil, herkes için faydalıdır ve genel eğitim sürecinin önemli bir parçasıdır. Sanatsal motivasyon, öğretimde güçlü bir araçtır ve bazen en etkili yöntem olabilir. Sanat eğitimi, çocukların çevrelerine duyarlılık kazanmalarını,

kültürel değerleri anlamalarını ve eleştirel bir bakış açısı geliştirmelerini sağlar. Aynı zamanda farklı kültürleri tanıma ve ayırt etme fırsatı verir. Sanat eğitimi, çocukların kültürün yapısını öğrenmesini ve geçmiş ile gelecek arasındaki bağlantıyı kurmasını sağlar. Bu eğitim, kültürel mirası anlamalarına ve geleceğin inşasında yeni fikirler üretmelerine yardımcı olur. Özellikle Türkiye gibi köklü bir kültürel geçmişe sahip ülkelerde, sanat eğitimi, semboller ve kültürel değerlerle dolu bir toplumda önemli bir yer tutar. Sanat eğitimi, bireylerin toplumsal hayata uyum sağlaması, estetik duyarlılık geliştirmesi, farklı kültürlere saygı göstermesi ve kültürel mirası koruması için gereklidir. (Büyükcakaz Öztürk.E,2019;15).

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLUK DÖNEMİ GELİŞİMİNDE SANAT

Sanat etkinliklerinin çocuk gelişimine etkisi uzun süredir tartışılmaktadır ve bu etkinliklerin eğitimdeki rolü önemlidir. J. Dewey'e göre sanat eğitimi, yalnızca sanata yatkın çocuklar için değil, tüm çocuklar için gereklidir. Çocuklar kendilerini ifade etmek için beş duyusunu kullanır ve sanatsal etkinlikler bu duyuların gelişiminde büyük rol oynar. Montessori ve Reggio Emilia yaklaşımlarında da sanatın çocuk gelişimi üzerindeki etkisi vurgulanır. Sanat, çocukların duyularını kullanarak becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Sanat eğitiminin çocukların gelişimine dört ana alanda etkisi vardır: fiziksel gelişim, bilişsel gelişim, sosyo-duygusal gelişim ve dil gelişimi (Balkaş. G,2020;50-51).

a. Sanatın Fiziksel Gelişime Olan Etkileri;

1. Vücut gücünü ve kas gücünü destekler.
2. Dikkatini daha kolay odaklar.
3. Alanı ve nesnelere kullanma becerilerini geliştirir.

b. Bilişsel Gelişime Olan Etkileri;

1. Çocukların kavramsal gelişimini destekler.
2. Yaratıcı düşünme becerilerinin gelişmesine yardımcı olur.
3. Zihinsel gelişim desteklenir. Akıl yürütme ve problem çözme becerilerini geliştirir.
4. Sebep ve sonucun anlaşılmasını kolaylaştırır.
5. Bir güven duygusu oluşturur.
6. Merak duygusu uyandırarak keşfetmeyi, araştırmayı ve özgür dü-

şünceyi teşvik eder.

7. Nesnelerin kullanımı hakkında temel bilgiler sağlar.
8. Zihinsel faaliyetleri destekler.

c. Sosyal- Duyusal Gelişime Olan Etkileri;

1. Çocukların duyuşsal ve zihinsel gelişimlerinde doyum sağlar.
2. Çocuk sanat yoluyla öğrenme etkinlikleri yapmayı öğrenir. Böylece öğrenme etkinliklerini seven çocuk meraklı hale gelir. Öğrenme etkinlikleri sonucunda çocukların özgüvenleri gelişir.
3. Çocuklar sanat yoluyla olumlu duyguları öğrenir ve paylaşırlar.
4. Kişilerarası ilişkileri güçlendirir.
5. Kurumsal duyarlılık desteklenmektedir.

d. Dil Gelişimine Olan Etkileri;

1. Çocuklar kendilerini sanat yoluyla daha kolay ifade ederler.
2. Okumayı ve yazmayı öğrenmek daha kolaydır.
3. Bilgi tabanını genişletir (Balkaş. G,2020;50-51).

Eğitim, bireyin hayatında gerekli beceri, bilgi ve davranışları kazanma sürecidir. Bazı beceriler içgüdüselken, diğerleri aileden ve çevreden öğrenilir. Eğitim, bireysel farklılıklara göre şekillenen bir bilimdir ve algılama, anlama, hayal gücü gibi temel bölümleri vardır. Sanat, duyguları ifade etmenin önemli bir yoludur ve çocukların keşfetme ile problem çözme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur, streslerini azaltarak yaratıcı düşüncelerini sağlar. Sanat, onları barışçıl, topluma faydalı ve uyumlu bireyler olarak yetiştirir. Ayrıca, sanat eğitimi çocuklara yalnızca kendi kültürlerini öğretmekle kalmaz, diğer kültürler ve tarihsel olaylar arasında anlamlı ilişkiler kurmalarına yardımcı olur. Bu duyarlılıkla hayatlarının her alanında daha olgun ve anlayışlı bireyler olurlar. Sanat eğitimi, çocukların estetik yeteneklerini geliştirir ve bu yetenekler desteklenmezse zamanla kaybolur. Sanat, güzelliğe odaklanmak ve kötülükten kaçmak için önemli bir araçtır. Eğitimciler, öğrencilere çevrelerindeki dünyayı farklı açılardan görmeyi ve yorumlamayı öğretir, böylece öğrenciler daha geniş bir bakış açısı kazanır (Büyükaaz Öztürk.E,2019;15).

Resim 4: Okul Öncesi Eğitimde Kukla Gösterimi Eğitimi (Coşkun.S.N.2021Arşivi).

Sanat etkinlikleri, ilkokul ve ortaokulda çeşitli alanlarda yapılmaktadır. Bunlar arasında müze gezileri, müzik etkinlikleri, resim, tiyatro, iki ve üç boyutlu kâğıt çalışmaları ile öğrencilerin eserleri eleştirel bir bakışla incelemeleri gibi aktiviteler yer alır.

Müze Ziyaretleri: Müzeler, geçmiş ve çeşitli bilimsel, kültürel alanları keşfetmek için önemli öğrenme alanlarıdır.

Müzik Aktiviteleri: Müzik eğitimi, bireyler ve toplum için önemli olup, farklı müzik türlerine odaklanması gerektiği vurgulanır.

Resim Aktiviteleri: Çocuklar, kaslarının gelişimine bağlı olarak resim yapmaya başlarlar ve bu süreç, onların sanata ilk adım atmalarıdır. Resim, çocukların eğlenmesini ve duygusal yönlerini ifade etmelerini sağlar.

Drama Aktiviteleri: Drama, duyguların ve düşüncelerin sanatsal bir şekilde sahnelenmesidir ve çocukların kendilerini ifade etmelerini sağlar.

İki Boyutlu Çalışmalar: Bu çalışmalar, farklı boyama tekniklerinin kullanılmasıyla yapılır. Öğrenciler, atölye ortamında çeşitli boya tekniklerini öğrenerek gelişirler.

Üç Boyutlu Çalışmalar: Çocuklar, nesnelere üç boyutlu olarak algılar ve bu tür çalışmalar, hayal güçlerini geliştirir. Ancak günümüzde daha fazla iki boyutlu çalışmalar yapılmaktadır. Üç boyutlu etkinlikler, çocukların tasarım algısını güçlendirir ve estetik becerilerini artırır (Büyükcakaz Öztürk.E,2019;15).

Erken çocukluk döneminde sanat eğitimi doğru bir şekilde verildiğinde, çocukların yaratıcılığını geliştirme açısından büyük bir fırsat sunar. Duygularını dil, müzik veya diğer aktivitelerle ifade edemeyen çocuklar, sanat ve eğlenceli etkinlikler sayesinde kendilerini ifade etme imkânı bulur. Ayrıca, bu etkinliklerle kendi özel ürünlerini yaratmaktan da keyif alırlar. Çocukların sanat eğitimleri sırasında makas, yapıştırıcı, boya ve fırça kullanmaları el-göz koordinasyonunu geliştirmelerine, kavram ve problemler üzerinde düşünmelerine yardımcı olur. Gruplar halinde yapılan sanat çalışmaları, çocukların birlikte bir şeyler planlayıp yapmalarına ve işbirliği içinde çalışmalarına olanak tanır. Çocukların yaratıcılıkları ve yüksek estetik duyarlılıkları ilk yıllarda desteklenmez ise çevrelerindeki güzellikleri algılayan yaratıcı ve üretken bireyler olmalarına engel olabilir. Bu anlamda çocuklara yaşamın ilk yıllarında eşlik edecek sanat eğitiminin amacının net olarak tanımlanması gerekmektedir (Ulutaş. İ:Ersoy. Ö,2004;2).Okul öncesi eğitim 0-6 yaş grubunun ailesi dışında en çok vakit geçirdiği eğitim dönemini ifade eder. İlerleyen yıllarda çocukların yaşamlarına rehber olacağı için de önemi oldukça büyüktür. Bu nedenle okul öncesi dönemde çocukların içinde bulunduğu ortamın öğrenme ve gelişmeye uygun olması gerekir. Bu ortamlar çocukların farklı deneyimleri etkin biçimde yaşamaları, problem çözme becerisi kazanımları, kendilerini ifade edebilmeleri, sorumluluk almaları, aldığı sorumluluğu yerine getirmeleri noktasında çocuklara imkân tanır(www.kolaykampus.com E.T: 12.05.2024).

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLUK DÖNEMİ EĞİTİMİNDE KULLANILAN SANATSAL AKTİVİTELERDEN YOĞURMA MADDELERİ

Okul öncesi eğitim kurumlarında, çocukların gelişimini ve yaratıcılıklarını desteklemek amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlenir. Bu etkinlikler arasında tuz seramiği, kil ve plastik gibi yoğrulabilen maddelerle yapılan çalışmalar da yer alır. Yoğurma maddeleri, çocukların kendilerini ifade etmelerine, duygularını ve düşüncelerini şekillendirmelerine yardımcı olur. Ayrıca, çocukların hayal güçlerini kullanarak yaratıcı çalışmalar yapmalarını sağlar ve bu süreçte sözcüklerle ifade ettikleri düşüncelerini geliştirir (Kırman. Aslı, 2019). Yoğurma maddeleri, çocukların en sevdiği oyun malzemeleri arasında bulunur. Bu malzemelerle, çocuklar şekil vermek, yuvarlamak, yassılaştırmak, koparmak gibi etkinliklerle uzun süre vakit geçirebilirler. Bu aktiviteler, onların yaratıcılıklarını geliştirir ve sanatsal etkinliklere ilgilerini artırır. Yoğurma maddeleriyle yapılan çalışmalar, çocukların öğrendiklerini arkadaşlarına aktarmalarına ve öğretmenlerin çocukların gelişim süreçlerini gözlemlemelerine yardımcı olur (www.omu.edu.tr.E.T.14.06.2024).

Yoğurma Maddesi Çeşitleri

1. Tuz seramiği
2. Kil hamuru
3. Kâğıt hamuru
4. Talaş hamuru
5. Mum

1. TUZ SERAMIĞİ

Resim 5: Tuz Seramiği Çalışmasına örnek (ferishtah.com.E.T.20.11.2024).

Evde çocukların el motor kaslarının gelişimine katkı sağlamasına yardımcı olacak tuz seramiği çalışması hayal gücü üretkenliklerini artıracak harika bir çalışmadır. Tuz seramiği üç malzeme ile yapılabilen yüksek sıcaklıkta pişirilmesine gerek duyulmayan seramik çalışması türüdür. Malzemeleri evde bulunan iki malzeme ve ılık su ile yapılabilen kolay bir tarifi vardır. Evde çocukların el motor kaslarının gelişimine katkı sağlamasına yardımcı olacak tuz seramiği çalışması hayal gücü üretkenliklerini artıracak harika bir çalışmadır. Bu çalışma yetişkinler için hobi ve zanaat olabilir. Çocuklar için oyun ve hayal gücünü ortaya çıkarma aracıdır. Tuz seramiği aktivitesi yapımı yaratıcılığın gelişmesini destekler, neden sonuç ilişkisi kurmasına yardımcı olur, ince motor becerilerinin gelişiminde önemli rol oynar, duyu düşüncelerini ifade etmesini destekler. Keyifli bir etkinlik olan bu seramik aktivitesi el göz koordinasyonunun gelişmesini sağlamaktadır(Çetken H.Ş,2018;55).

A. Pişirilmeden Hazırlanan Tuz Seramiği

Malzemeler:

2 bardak un

1 bardak tuz

1 yemek kaşığı toz şap

1 bardak su

Hazırlık: Derin bir kabın içinde un, tuz ve şapı karıştırın. Ardından yavaşça su ekleyerek yoğurun. Hamur ele yapışmayacak kıvama gelene kadar yoğurmaya devam edin. İsterseniz biraz sıvıyağ da ekleyebilirsiniz. Hamura toz boya katabilir ya da şekillendirdiğiniz objeleri kuruduktan sonra boyayabilirsiniz.

Uygulama: Hamurdan bir parça alıp istediğiniz şekli verin. Eğer hamura boya eklemediyseniz, şekil verdikten sonra kurumasını bekleyin ve sonra boyayın. Boya kuruduktan sonra vernikleyebilirsiniz (<https://ferishtah.com/tuz-seramigi-yapimi/E.T.20.11.2024>).

B. Pişirilerek Hazırlanan Tuz Seramiği

Malzemeler:

1 ölçü tuz

2 ölçü un

Boya

Hazır Kalıplar

Hazırlık: Tuz seramiği hamuru için malzemeleri bir karıştırma kabında yoğurun. Hamur ele hafifçe yapışyorsa ideal kıvama gelmiştir. Eğer çok yapışkan olursa biraz un ekleyebilirsiniz. Hamur hazır olduktan sonra, parçalar koparıp merdane ile açın. Şekil vermek için hazır kalıplar veya kâğıda çizdiğiniz resimleri kullanabilirsiniz. Hamuru şekillendirip, üzerine dikkatlice boyama yapın. Çiçek gibi nesnelere eklerken hafifçe bastırın. Farklı şekiller için dantel kullanarak hamurun üzerine yerleştirin ve merdaneyle geçin (<https://ferishtah.com/tuz-seramigi-yapimi/E.T.20.11.2024>).

Pişirme: Şekilleri 70-80°C'de ısıtılmış fırında pişirin, pişirme işlemi tel ızgara üzerinde yapılmalıdır. Piştikten sonra soğumaya bırakın. Kurumayı oda sıcaklığında da tamamlayabilirsiniz.

C. Nişastayla Tuz Seramiği

Malzemeler:

1 Bardak tuz

2/3 bardak su

1 Bardak soğuk su

1 Bardak mısır nişastası

Hazırlık:

1 bardak tuzu, 2/3 bardak su ile karıştırıp orta ateşte kaynatın. Kaynadığında ocaktan alın. Başka bir kaptan, nişasta ve 1 bardak soğuk suyu karıştırarak eritin ve hızlıca sıcak suya ekleyin. Karışım ılıyınca hamur kıvamına gelene kadar yoğurun. Hamurun esnek olması için gerektiği kadar su ekleyip yoğurun. Hamur kuruduktan sonra boyanabilir (<https://ferishtah.com/tuz-seramigi-yapimi/E.T.20.11.2024>).

2. KİL HAMURU

Resim 6: Kil Hamuru Örneği (www.cumhuriyet67ortaokulu.meb.k12.tr/
E.T:22.11.2024).

Kil hamuru, okul öncesi dönemde çocukların motor becerilerini ve el kaslarını geliştirmelerine yardımcı olan yumuşak ve esnek bir materyaldir. Su, un ve tuz gibi basit malzemelerle hazırlanır. Çocuklar, kil hamuruyla şekil vererek, yoğurarak ve sıkarak ince motor becerilerini geliştirebilirler. Ayrıca, farklı dokuları ve renkleri keşfederek duyuşal deneyimlerini zenginleştirebilirler. Kil hamuru, matematik, fen ve dil gibi öğrenme alanlarını desteklemek için de kullanılabilir. Çocuklar, renkleri öğrenebilir ve şekiller yaparak geometri kavramlarını keşfedebilirler. Ayrıca, hamurla oynamak duyuşal gelişimi destekleyip, streslerini azaltmalarına yardımcı olabilir ve grup halinde oynayarak sosyal becerilerini geliştirebilirler.

Malzemeler:

1 paket karbonat

Yarım bardak nişasta

Yarım bardak su

Veya bulabiliyorsak

Toz kil

Su

Yoğurma kabı

Hazırlık: Toz halindeki kil ve su karıştırılarak ele yapışmayacak kıvamda hamur yapılır. Renginin koyu olması nedeniyle renkli hazırlamaya uygun değildir <https://www.youtube.com/watch?v=MVBpVfW4EZO> E.T:22.11.2024).

3. KÂĞIT HAMURU

Resim 7: Kağıt Hamurundan Oyuncak Örneği (Coşkun. S.N Arşivi 2023).

Kâğıt hamuru, kâğıt yapımında kullanılan, lif bitkilerinden veya atık kâğıttan elde edilen bir malzemedir. Hazırlanması zaman alabilir, bu yüzden önceden hazırlanması faydalıdır. Çocuklar da bu sürece dâhil edilebilir. Kâğıtların tamamen erimesi ve hamurun düzgün dağılması önemlidir. Kâğıt hamuru, dünyada en bol bulunan hammaddelerden biridir.

Malzemeler:

3 tabaka gazete kâğıdı (Tuvalet kâğıdı veya havlu kâğıdı da kullanılabilir)

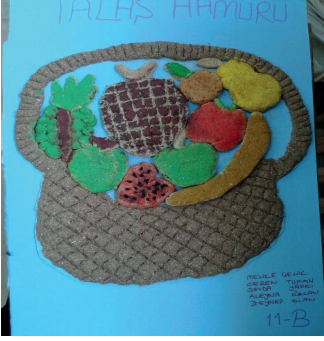
1 bardak formika zambakı (PVC tutkalı)

1 bardak un

1/2 bardak nişasta

Hazırlık: Kâğıtlar küçük parçalara ayrılır ve sıcak suda yumuşayana kadar bekletilir. Yumuşadığında suyu süzülür. Soğuduktan sonra kâğıtlar elle veya tülbentle sıkılır. Ardından, zamk, un ve nişasta eklenip yoğrulur. Yoğurma işlemi, çırpıcı ile de yapılabilir (<https://www.dekorbeti.com/2022/03/kagit-hamuru-nasil-yaplr-.html> E.T:22.11.2024).

4. TALAŞ HAMURU

Resim 8: Talaş Hamuru Çalışması

(<https://tr.pinterest.com/pin/300263500135206580/> E.T.22.11.2024).

Malzemeler:

6 bardak talaş

5,5 bardak un

2 yemek kaşığı tuz

Kaynar su

Hazırlık: Atık kâğıtlar ince şeritler halinde yırtılır ve bir kovaya doldurulup üzerine su eklenir. 24 saat bekletildikten sonra fazla suyu sıkılır. Duvar kâğıdı tutkalı hazırlanıp, kâğıt ve tutkal karıştırılarak yumuşak kil hamuru kıvamına getirilir. İstenirse toz boya eklenebilir. Hamurun kuruması 1 hafta sürebilir. Kurumasını istemiyorsanız, hamuru streç filmle sarıp buzdolabında saklayın (https://www.youtube.com/watch?v=vGRxhR-8B2_Y E.T:22.11.2024).

5. MUM HAMURU

Malzemeler:

3 adet beyaz mum

Hazırlık: Mumlar benmari yöntemiyle eritilir. İstenirse boya eklenip karıştırılır. Soğuduktan sonra, el ile tutulabilecek sıcaklığa gelince kullanılır.

SONUÇ

Sanat kavramının farklı tanımları vardır. Sanat, bireyin ihtiyaçlarını her şekliyle karşılayan ve güzellikle uğraşan estetik bir olgudur. Güzellikle ilgili olduğu için daha çok duyguyu cezbeden bir alandır. Sanat, insanların ve toplumun yaşadığı tüm olayları farklı anlamlar ve farklı görüş açılarıyla ortaya çıkarabilen estetik etkinlikler bütünüdür. Bu sebeple sanat eğitimi, birçok kurumda yerini almıştır. Sanat eğitimi, okullar, kurslar ve akademiler aracılığıyla alandaki insanların ihtiyaçlarını karşılamaktadır (Balkaş. G,2020;78).

Bu çalışmada çocuk gelişiminde sanat eğitiminin önemine değinilmiştir. Eğitim, insanların zekâlarını, bilgi ve becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmalı ve onları doğru bir şekilde yönlendirmelidir. Sanat eğitimi çocukların hayatlarına değer katarak, onları resim, müzik, şiir, sinema, tiyatro ve diğer sanatlarla tanıştırır. Ülkelerin gelişim düzeyleri ile birlikte kültür ve sanata duyulan ilgi de artmaktadır(Dilek A vd.2018b). Ayrıca bu sanatlarla ilgili deneyimler kazandırır. Dünyada sanat eğitimi, belirli dönemler halinde ele alınmaktadır. Sanat eğitimi, bireylerin yaratıcı ürünler geliştirmelerine, deneysel ve özgün düşünme kapasitelerini artırmalarına olanak tanır. Sanat, çevreyi doğru algılamak ve yaratıcı düşünme için gerekli ilk adımları atmayı sağlar. Erken yaşta sanat eğitimi, çocukların yaratıcılıklarını destekler, özgüvenlerini artırır ve görsel algı ile hayal gücünü geliştirmelerine yardımcı olur. Bu sayede, sanat eğitimi çocukları estetik açıdan da olgunlaştırır.

KAYNAKÇA

- BALKAŞ. Gülüzar, (2020) “ Çocuk Ve Sanat İlişkisi Üzerine Bir İnceleme ” Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, KIRIKKALE
- BÜYÜKKAZAZ ÖZTÜRK. Emine, (2019) “ Okul Öncesi Çocuk Gelişiminde Sanat Eğitiminin Yeri Ve Önemi ” Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, TRABZON
- COŞKUN, Saadet Nihal; DİLEK, Aylin (2018)a. Kırsal Kalkınmada Kadın Girişimciliği: Eğridere Zeybek Kıyafetleri Üretimi, Uluslararası Küçük Menderes Araştırmaları ve Tire Tarihi Sempozyumu, Bildiri Özeti Kitapçığı, 7-8 Mayıs 2018, S. 54, Tire/İZMİR
- ÇETKEN. Hatice Şebnem, (2018) “ Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Oyun Tercihlerinin Dış Mekân Oyun Alanı Tasarımları Açısından İncelenmesi ” Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İSTANBUL
- DİLEK. Aylin, COŞKUN. Saadet Nihal, AKKAN. Yılmaz (2018)b “Müze Yöneticilerinin Müze-Toplum İlişkisini Geliştirici Faaliyetleri Üzerine Bir İnceleme: Aydın Arkeoloji Müzesi Örneği” The Journal of Academic Social Science Studies, International Journal of Social Science Doi number:<http://dx.doi.org/10.9761/JASSS7902> Number: 73 , p. 395-408,
- GÜLHAN. Meryem, (2019) “ Okul Öncesi Öğretmenlerinin Oyun Zamanı Süresince Aldıkları Roller ve Serbest Oyuna Yönelik İnanışların Araştırılması ” Orta Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, ANKARA
- KIRMAN. Aslı, (2019) “ Çocuk Kitaplarında Oyun Ve Oyuncak Kavramının İncelenmesi ” Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, ANKARA
- TÜRKMEN. Betül, (2021) “ Erken Çocukluk Eğitimi Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Görsel Sanat Ve Yaratıcılık Alanına Yönelik Görüşleri ” Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, UŞAK
- TÜTÜNCÜ. Serap, (2006) “ İlköğretim Görsel Sanatlar (Resim-İş) Eğitimi Dersi Çerçevesinde Çocuk Resminde Yaratıcılık Kavramının Algılanışına İlişkin Bir Durum Çalışması ” Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İZMİR
- ULUTAŞ. İlkay, ERSOY. Özlem, (2004) “ Okul Öncesi Dönemde Sanat Eğitimi ” , Kastamonu Eğitim Dergisi, Cilt 12, Sayı 1 KASTAMONU

İNTERNET KAYNAKÇASI

<https://www.cadempsikoloji.com/makale/3-cocuk-gelisim-donemleri> Erişim Tarihi: 23.04.2022

<https://i.kolaykampus.com/host/image/staticfile/5cc9e5f5-026b-49a-b-9557-49730136947d.pdf> Erişim Tarihi: 12.05.2024

<https://avys.omu.edu.tr/storage/app/public/serife/133847/11.%20%20Hafta%20erken%20%C3%A7ocuklukta%20sanat.pptx>Erişim Tarihi:14.06.2024.

<https://ferishtah.com/tuz-seramigi-yapimi/> Erişim Tarihi:20.11.2024

<https://www.youtube.com/watch?v=MVBpVfW4EZo> Erişim Tarihi:22.11.2024

https://cumhuriyet67ortaokulu.meb.k12.tr/icerikler/kilden-oyuncak-lar_10566100.html Erişim Tarihi:22.11.2024

<https://tr.pinterest.com/pin/300263500135206580/> Erişim Tarihi:22.11.2024